



Interfacultaire Lerarenopleiding (ILO)
Pedagogische en Onderwijswetenschappen (POW)
Nieuwe Achtergracht 166
1018 WS Amsterdam

Studiehandleiding

Pedagogiek en Algemene Didactiek A

Master voltijd en deeltijd: Pedagogiek en Algemene Didactiek A / 7104MA101Y

Minor Educatie: Pedagogiek en Algemene Didactiek A (minor) / 7103ME061Y

Opleiding: Master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs
 Minor Educatie

Cursusjaar: 2018-2019 – Semester 2 (voorjaar), blok 1

Voor wie: Master voltijd, master deeltijd en minor Educatie

Vakcoördinator/

examinator: Geerte Savenije
 g.m.savenije@uva.nl

1. Inleiding

Als leraar ben je verantwoordelijk voor een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat (pedagogisch bekwaam). Het zijn complexe beroepsvaardigheden die je oefent en verwerft in de praktijk, en waarbij pedagogische en (vak)didactische kennis een belangrijke rol spelen. De nadruk bij *Pedagogiek en Algemene Didactiek A* ligt op het verwerven van basiskennis en -vaardigheden, en dan vooral op het leren organiseren en evalueren van een goede les en het in de vingers krijgen van klassenmanagement, zodat leerlingen in staat gesteld worden om te leren.

Het vak wordt afgesloten met een videoanalyse. Met deze opdracht wordt getoetst of je kennis en inzichten omtrent effectief klassenmanagement op je eigen handelen kunt toepassen.

Pedagogiek en Algemene Didactiek in relatie tot de rest van de opleiding

Na het vak *Pedagogiek en Algemene Didactiek A* volgt *Pedagogiek en Algemene Didactiek B*. Bij dat vak is er meer aandacht voor het leren en de leerling. Wat weten we over de ontwikkeling van adolescenten en mogelijke leer- en gedragsproblemen? Wat betekent dat voor de lessen? Je verbreedt en verdiept je pedagogisch en didactisch handelen. Met een kennisbasistoets wordt kennis van en inzicht in de algemene didactiek- en pedagogiektheorie getoetst.

In Onderwijspraktijk A en B (en voor masterstudenten ook Onderwijspraktijk C) wordt getoetst of je de verworven kennis en inzichten in de praktijk goed kunt toepassen.

Voor masterstudenten geldt daarnaast dat je in het tweede semester van de studie je pedagogische en didactische kennis en inzichten verdiept en verbreedt in een van de keuzevakken. Daar leer je onder andere een eigen standpunt te bepalen en te onderbouwen met betrekking tot pedagogisch-didactische discussies op school.

Doel en plaats van het vak in het studieprogramma – Master voltijd en minor Educatie

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Pedagogiek en Algemene Didactiek A (3 EC)	Pedagogiek en Algemene Didactiek B (3 EC)	
Vakdidactiek 1 (9 EC)		
Onderwijspraktijk A (6 EC)	Onderwijspraktijk B (9 EC)	

Doel en plaats van de cursus in het studieprogramma – Master deeltijd

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Pedagogiek en Algemene Didactiek A (3 EC)	Pedagogiek en Algemene Didactiek B (3 EC)	
Vakdidactiek 1a (6 EC)		
Onderwijspraktijk A (6 EC)	Onderwijspraktijk B1 (6 EC)	

2. Leerdoelen

Aan het einde van *Pedagogiek en Algemene Didactiek A* kun je je pedagogisch didactische kennis en inzichten benutten, zodat je:

1. Een veilig ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor je leerlingen kunt realiseren. Daarvoor is het nodig dat je:
 - kennis hebt van theorieën over (interculturele) communicatie en groepsdynamica en deze kunt toepassen;
 - je een goed beeld kunt vormen van het sociale klimaat in de groep en van het welbevinden van de leerlingen;
 - je kunt reflecteren op je rol en verantwoordelijkheid ten aanzien van het klassenmanagement.
2. Onderwijs doelmatig kunt voorbereiden en evalueren. Daarvoor is nodig dat je:
 - kennis hebt van theorieën over effectieve/directe instructie en deze kunt toepassen;
 - voorbeelden kunt geven van formatieve evaluatie en deze kunt toepassen in een les.

3. Onderwijsvormen

Pedagogiek en Algemene Didactiek A bestaat uit:

- Plenaire hoorcolleges (9.00-10.30 uur)
- Werkcolleges in clusterverband (11.00-12.30 uur)

De collegedag begint met een hoorcollege, waarin een theoretisch kader wordt geboden voor het thema van die dag. Daarna volgt het werkcollege, waarin de theorie wordt vertaald naar algemeen didactische en/of pedagogische principes die je leert toepassen op je eigen lespraktijk. In de werkcolleges zit je met studenten van verschillende schoolvakken bijeen (je cluster of team). Bij het laatste werkcollege wordt de mogelijkheid geboden te *kiezen* voor een bepaald thema – in dat geval volg je het werkcollege samen met studenten van *andere* clusters.

In de middag volg je van 13 tot 14.30 uur het vak *Vakdidactiek 1*, waar de vertaling naar het schoolvak plaatsvindt. In het blok van 15 tot 16.30 zitten tot slot diverse colleges, waaronder intervisie, verlengde vakdidactiek, verdiepingsmiddag en eventueel een voorlichtingsbijeenkomst.

Let op: tijdens het eerste semester volg je tevens het onderdeel ‘Professioneel Spreken’ (onderdeel van het vak *Onderwijspraktijk B*). Om dit rooster-technisch mogelijk te maken is een enkele keer het werkcollege van PAD A om 11.00 – 12.30 uur omgewisseld met een college van Professioneel Spreken. Het werkcollege van PAD A is in dat geval verplaatst naar 15.00 uur. Let dus goed op het rooster van jouw team (zie rooster.uva.nl).

4. Toetsing

De toetsing van dit vak bestaat uit vijf formatieve toetsen en één summatieve toetsopdracht.

Formatieve toetsen: digitale vragen

Iedere week kun je jezelf toetsen met behulp van een digitale formatieve toets. Deze toets telt niet mee. Het doel van de formatieve toetsen is om voor jezelf na te gaan of je de theorie die je moet kunnen toepassen in de Videoanalyse-opdracht voldoende beheerst.

Summatieve toets: videoanalyse -opdracht

Voor deze opdracht neem je een hele les op video op om je eigen handelen te kunnen analyseren. Wat er precies van je verwacht wordt voor de opdracht 'Videoanalyse', lees je in bijlage 1.

Voor deze opdracht dient een voldoende te worden behaald (tenminste 5.5). Er wordt afgerond op een half cijfer. De eindopdracht bepaalt voor 100% het eindcijfer voor dit vak. Er bestaat één herkansingsmogelijkheid. Als je na de herkansing nog geen voldoende hebt gehaald, moet je je volgend semester opnieuw inschrijven voor dit vak.

Toetsdata – Master voltijd, deeltijd en minor Educatie

- Je levert de Videoanalyse-opdracht in voor **dinsdag 26 maart 2019, 12.00 uur** 's middags via Canvas (deeltijd: **dinsdag 14 mei 2019, 12:00 uur**)
- Als je de Videoanalyse-opdracht moet herkansen, dan lever je de herkansing in voor **dinsdag 14 mei 2019, 12.00 uur** 's middags via Canvas (deeltijd: **dinsdag 25 juni, 12:00 uur**)

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je meer algemene informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamens te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent! Je vindt de OER in de A-Z-lijst op www.student.uva.nl/ilo.

5. Feedback op toetsing & manier van inzage

Je levert je opdracht in via Canvas. Als de docent feedback heeft op je ingeleverde werk, dan wordt dit in Canvas zichtbaar bij de algemene opmerkingen bij de rubric en eventueel ook met opmerkingen in de tekst van je opdracht. De feedback is twee weken na de deadline zichtbaar. Vergeet dus niet in Canvas te kijken om de feedback te lezen! Aangezien de opdracht digitaal wordt nagekeken, is er geen apart inzagemoment.

Het cijfer wordt twee weken na de inleverdeadline op Canvas gepubliceerd. Vervolgens duurt het nog 1-2 weken voordat het cijfer zichtbaar is in SIS.

6. Van de student verwachte activiteiten

In dit vak wordt van studenten verwacht:

- Bestudering van de literatuur voorafgaand aan de colleges en het voorbereiden van colleges;
- Aanwezigheid en actieve participatie tijdens hoor- en werkcolleges¹. Bij afwezigheid van werkcolleges (bijvoorbeeld in geval van ziekte), meld je je altijd **vooraf** bij je eigen werkgroepdocent af.

Indicatie tijdsinvestering (3 EC)

Deelname aan colleges	20 uur
Formatieve toets	8 uur
Zelfstudie literatuur	36 uur
Opdracht Videoanalyse	20 uur

Totaal aantal te besteden uren (3 EC x 28 uur): 84 uur

7. Inhoudelijk rooster

Hier vind je de inhoud van het vak per week. De weekindeling is onder voorbehoud van wijzigingen.

De locatie van colleges en tentamens vind je op rooster.uva.nl. Houd de mededelingen op de Canvasomgeving van dit vak in de gaten voor eventuele roosterwijzigingen.

Week	Thema	Van tevoren lezen:
Week 1 05-02-2019	Ontwerpen van lessen 1: Lesdoelen en leeractiviteiten	Woolfolk e.a., <i>Psychology in Education</i> , H7, blz. 288-324 (36 blz.)
Week 2 12-02-2019	Ontwerpen van lessen 2: Directe instructie en effectieve leerstrategieën	Ebbens & Ettekoven, <i>Effectief leren</i> , H1, H2, blz. 13-91 (79 blz.)
Week 3 26-02-2019	Omgaan met een groep 1: Klassenmanagement	Teitler, <i>Lessen in orde</i> <ul style="list-style-type: none">○ H1, H2, H3, blz. 31-92 (62 blz.)○ H11, blz. 239-252 (13 blz.)
Week 4 05-03-2019	Omgaan met een groep 2: Groepsdynamica	Remmerswaal, 6.7 <i>De roos van Leary</i> , blz. 141-158 (18 blz.) Van Tartwijk e.a., <i>Docent-leerling interacties</i> , blz. 25-42 (18 blz.) Ebbens & Ettekoven, <i>Effectief leren</i> , H3, blz. 93-122 (29 blz.)

¹ We gaan uit van 80% aanwezigheid. Wanneer hier niet aan wordt voldaan, wordt een vervangende opdracht gegeven. Bij onvoldoende aanwezigheid kun je uitgesloten worden van deelname aan het tentamen (in dit geval de afsluitende opdracht). Zie ook de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Je vindt de OER op de studentwebsite in de A-Z-lijst onder Onderwijs- en Examenregeling (OER).

Week	Thema	Van tevoren lezen:
Week 5 12-03-2019	Ontwerpen van lessen 3: Toetsing	Sanders (red.), <i>Toetsen op school</i> <ul style="list-style-type: none">○ H2, blz. 25-41 (17 blz.)○ H4, blz. 69-76 (8 blz.)○ H6, blz. 98-110 (13 blz.)○ H7, blz. 112-124 (13 blz.) Cito <i>Toetsspecial Leren van toetsen</i> <ul style="list-style-type: none">○ H1, blz. 2-3 (2 blz.)○ H3, blz. 8-10 (3 blz.)
Week 6 19-03-2019	Visie op onderwijs Differentiatiewerkcolleges: je volgt een werkcollege naar keuze	Woolfolk e.a., <i>Psychology in Education</i> , H9, blz. 390-426 (36 blz.) Biesta, <i>What is education for?</i> blz. 75-87 (13 blz.)

8. Literatuur

Je dient de volgende boeken aan te schaffen:

- Ebbens, S., & Ettekoen, S. (2016). *Effectief leren. Basisboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Teitler, P. (2017). *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Woolfolk, A., Hughes, M., & Walkup, V. (2013). *Psychology in Education (second edition)*. Harlow: Pearson.

Alvast vooruitkijkend: voor PAD B gebruiken we ook Woolfolk et.al. (2013). Daarnaast dien je dan het volgende boek aan te schaffen:

- Wal, J. van der, Mooij, I. de, & Wilde, J. de (2017). *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding* (vijfde druk). Bussum: Uitgeverij Coutinho.

[Downloaden via Canvas](#)

Op Canvas kun je de volgende literatuur downloaden:

- Biesta, G. (2015). What is education for? On good education, teacher judgement, and educational professionalism. *European Journal of Education* 50(1), 75-87.
- Cito (2013). *ToetsSpecial Leren van toetsen*. Enschede: Cito.
Hoofdstuk 1 Formatieve versus summatieve toetsing, blz 2-3
Hoofdstuk 3 Assessment for learning, blz. 8-10
- Remmerswaal, J. (2004). *Handboek groepsdynamica. Een inleiding op theorie en praktijk*. Amsterdam: Uitgeverij Boom Nelissen. (§6.7 De roos van Leary. blz. 141-158)
- Sanders. P. (red.) (2013). *Toetsen op school*. Arnhem: Cito.
Roelofs, E., & Visser, J., Hoofdstuk 2: De inhoud van toetsen, blz. 25-41
Wools. S., Hoofdstuk 4: De validiteit van toetsscores, blz. 69-76
Noijons, J., Hoofdstuk 6: Het construeren van gesloten vragen, blz. 98-110

Erkens, T., Hoofdstuk 7: Het construeren van open vragen, blz. 112-124

Thijs, A. & van den Akker, J. (2009). *Leerplan in ontwikkeling*. Enschede: Stichting leerplanontwikkeling (SLO). Hoofdstuk 1 Leerplan en leerplanontwikkeling (blz. 9-15)

- Van Tartwijk, J., Mainhard, T., Brekelmans, M., den Brok, P., & Levy, J. (2014). Docent-leerling interacties en het sociaal klimaat in de klas. In: J. van Tartwijk, M. Brekelmans, P. den Brok & T. Mainhard (red.), *Theorie en praktijk van leren en de leraar* (blz. 25-42). Amsterdam: Uitgeverij SWP.

9. Ga voorzichtig om met data van leerlingen: anonimiseer je verslag!

Binnen de opleiding moet je voorzichtig omgaan met persoonlijke informatie over leerlingen en collega's. Stel jezelf de vraag: is het echt nodig om de persoonsgegevens van de leerling of de collega te gebruiken, of kan het ook anders? Let in ieder geval op de volgende punten:

1. **Anonimiseer je verslag** – om het verslag te begrijpen is het voor de docenten niet nodig om de echte naam van individuen te weten. Schrijf bijvoorbeeld 'leerling 1' en 'leerling 2' in plaats van de echte naam van de leerling, of gebruik initialen.
2. Ook als je data bewaart van leerlingen en/of collega's, doe dit zoveel mogelijk zonder de volledige naam van leerlingen en/of collega's te vermelden.
3. Zorg dat je niet onnodig data van leerlingen en/of collega's bewaart. Bewaar alleen eventuele data die je nodig hebt voor dit verslag.
4. Bescherm de data goed – het gaat vaak om vertrouwelijke informatie. Bewaar data bijvoorbeeld alleen op een computer met een sterke wachtwoordbeveiliging en laat je computer niet onbeheerd achter.
5. Ga ook in je dagelijks leven voorzichtig om met persoonsgegevens van anderen: praat bijvoorbeeld niet over leerlingen en/of collega's met naam en toenaam als je in openbare ruimtes bent (zoals in het openbaar vervoer of op feestjes).
6. Vernietig alle gegevens van leerlingen en/of collega's zodra je studie voorbij is.

Voor de opdracht 'Videoanalyse' neem je een (deel van) een les op. Realiseer je hierbij dus goed dat je beeldmateriaal gaat maken van kinderen. Hier dien je zeer zorgvuldig mee om te gaan. De ILO heeft afspraken gemaakt met opleidingsscholen over het maken van beeldmateriaal, maar jij bent verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van deze afspraken. Let in ieder geval op de volgende zaken als je beeldmateriaal maakt van leerlingen:

- Informeer de leerlingen van te voren dat je een video gaat opnemen. Als een leerling hier bezwaar tegen heeft, ga hier dan serieus mee om. Geef de leerling de mogelijkheid om niet in beeld te verschijnen.
- Film van achter uit de zaal, zodat de leerlingen niet makkelijk herkenbaar zijn.
- Noem tijdens de les geen achternamen van leerlingen of andere onnodige persoonsgegevens (het gebruik van voornamen is uiteraard onvermijdelijk).

10. Evaluatie van het onderwijs

Elk vak wordt na afloop geëvalueerd door middel van een vragenlijst. Zo kan je als student je feedback geven op de kwaliteit van het onderwijs. Op basis van de evaluaties kan een vak waar nodig verbeterd worden voor de volgende groep studenten. Beantwoord de vragen zo eerlijk mogelijk en wees daarbij concreet en constructief. De evaluatie is uiteraard anoniem.

Een aantal weken na afloop van het vak wordt er een evaluatierapport op de Canvasomgeving van het vak geplaatst: hierin wordt de vakevaluatie samengevat. Ook kan de vakcoördinator hier een reactie geven op de evaluaties.

Als uit de evaluatie blijkt dat er meer dan alleen een vragenlijst nodig is, dan organiseert de opleiding een panelgesprek. Hiervoor worden een aantal studenten uitgenodigd. Samen met de docent en de onderwijsdirecteur of kwaliteitszorgmedewerker wordt gesproken over het verloop en de inhoud van het vak. Studenten kunnen indien gewenst ook zelf een panelgesprek aanvragen.

Verbeteringen na aanleiding van eerdere evaluaties

Dit vak wordt over het algemeen goed gewaardeerd. Er zijn dan ook geen wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van de evaluaties van afgelopen studiejaar.

Algemene informatie

1. Deelname aan onderwijs en tentamen

Om deel te kunnen nemen aan het onderwijs en de afronding van dit vak dien je je binnen de voorgeschreven periode aan te melden conform de door het onderwijsbureau voorgeschreven procedure. Bij niet-tijdige aanmelding of onjuiste inschrijving kan deelname aan het onderwijs en/of tentamen worden geweigerd. Als je correct staat ingeschreven voor het vak, hoef je je **niet** apart aan te melden voor het tentamen en het eventuele hertentamen. Uitsluitend bij correcte inschrijving kunnen de resultaten in SIS worden verwerkt. Zie voor de aanmeldingsprocedure het lemmet 'Vakaanmelding' in de A-Z-lijst op www.student.uva.nl/ilo.

2. Roosterwijzigingen

De locatie van het onderwijs en tentamen vind je op <http://rooster.uva.nl>. Houd de mededelingen op de Canvasomgeving van de cursus in de gaten voor eventuele roosterwijzigingen.

3. Onderwijs- en Examenregeling (OER)

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je belangrijke informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamen te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent! Je vindt de OER op de studentwebsite in de A-Z-lijst onder Onderwijs- en Examenregeling (OER).

4. Fraude en plagiaat

Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van de student dat erop gericht is het vormen van een juist oordeel door de examinerator omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de student geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken. Een voor iedereen duidelijk herkenbare vorm van fraude is bijvoorbeeld het op enigerlei wijze 'spieken' tijdens het tentamen. Een helaas vaak voorkomende vorm van fraude, die in de wetenschappelijke wereld zeer zwaar wordt aangerekend, is het plegen van plagiaat.

Plagiaat

Een wetenschappelijke tekst moet controleerbaar zijn en daarom dien je gebruikte (internet)bronnen altijd te vermelden in een zogenaamde bronvermelding. Als je een stuk tekst of tabel van iemand overneemt geef je precies aan wie de auteur is en waar je de tekst of tabel hebt gevonden. Doe je dat niet en wek je dus de indruk dat die tekst of die gegevens van jezelf zijn, dan wordt dat plagiaat genoemd. Het plegen van plagiaat in een paper of scriptie betekent altijd uitsluiting van de betreffende tentamen- of scriptiegelegenheid. Bovendien kan de examencommissie nog zwaardere straffen opleggen. Zorg dus dat je altijd goed je bronnen vermeldt en niet zomaar stukken tekst of gegevens van anderen overneemt. Zie voor meer informatie het lemmet 'Fraude en Plagiaat' in de A-Z-lijst op www.student.uva.nl/ilo.

5. Beroepsmogelijkheden

Als je het niet eens bent met een beoordeling, neem dan eerst contact op met de vakcoördinator. Hij/zij is als examinerator verantwoordelijk voor de beoordeling. Je kunt dan nagaan of een herbeoordeling mogelijk is. Als dat niet mogelijk is, of je blijft het oneens met de beoordeling, dan kan je binnen 6 weken na bekendmaking van de uitslag beroep aantekenen bij het College van Beroep voor de Examens (COBEX). Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht. Let op: Het College is *niet* bevoegd te oordelen over de inhoud van gemaakte papers of tentamen. De COBEX heeft een beperkte toetsingsmogelijkheid en beoordeelt slechts of de Examencommissie c.q. examinerator in redelijkheid tot het desbetreffende oordeel heeft kunnen komen. Studenten worden geacht om, wanneer zij beroep bij het COBEX aantekenen, tevens contact op te nemen met de studieadviseur en/of de examencommissie van de ILO. Dit schort de termijn voor beroep bij het COBEX niet op.

Bijlage 1. Opdracht Videanalyse – ‘Klassenmanagement’

Een goede leraar kan op planmatige wijze met leerlingen een goed leef- en werkklimaat tot stand brengen. Een goed leef- en werkklimaat is overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. Uit onderzoek en uit ervaringen van docenten blijkt dat klassenmanagement een complex samenspel is van interpersoonlijk, organisatorisch, didactisch en pedagogisch handelen. Klassenmanagement kan niet versimpeld worden tot ‘streng zijn’ en het moet ook geen doel op zich zijn, het is een middel dat moet leiden tot een prettig en taakgericht leerklimaat.

In de literatuur en in de colleges wordt klassenmanagement benaderd en belicht vanuit verschillende perspectieven. Het is zinvol kennis te nemen van onderzoek waaruit naar voren komt welk docentgedrag en welke interventies bijdragen aan effectief klassenmanagement. Je kunt jezelf op het gebied van klassenmanagement (verder) ontwikkelen door situaties te leren observeren en analyseren vanuit die perspectieven.

Doel

In deze opdracht laat je zien dat je:

- je eigen handelen kunt beschrijven en analyseren vanuit verschillende perspectieven op klassenmanagement;
- inzichten uit theorieën over effectief klassenmanagement, communicatie en interactie en effectieve instructie kunt toepassen om je eigen handelen beter te begrijpen en voornemens te formuleren voor de toekomst.

Werkwijze

- *Vorbereiding*
Je kiest een les die je voor deze opdracht wilt gebruiken en neemt deze les op video op. Hoe je dit precies moet doen staat uitgelegd in de handleiding op Canvas bij het inleverpunt van deze opdracht – lees de handleiding op tijd, zodat je weet wat er allemaal bij komt kijken als je een video-opname maakt van een les.
Kies een les waarin zowel klassikale instructie als zelfwerkzaamheid of groepswork zit. Het hoeft geen les te zijn die perfect verloopt; het doel van de opdracht is om je eigen handelen beter te begrijpen en het gaat niet om een beoordeling van je lesgeven.
Vraag je WPB deze les te observeren aan de hand van het observatieschema dat hoort bij deze taak (zie bijlage 2). Je bespreekt de observaties niet direct, maar pas nadat je zelf een eigen analyse hebt gemaakt. Zo kun je eerst een eigen beeld vormen.
- *Observatie*
Je observeert de video-opname van je eigen les vanuit de perspectieven in het observatieschema (zie bijlage 2). Richt je op waarneembaar gedrag en noteer per perspectief nauwkeurig (concrete) voorbeelden. Vervolgens schrijf je een korte samenvatting van je observaties per perspectief. Geef hier nog géén interpretaties of waarderingen.
- *Analyse van je handelen*
Kies drie fragmenten uit de les en analyseer ieder fragment vanuit één perspectief uit het observatieschema. Zorg ervoor dat je in totaal in ieder geval twee verschillende perspectieven gebruikt. Kies tenminste één fragment dat je *sterk* vindt en één fragment dat

je *zwak* vindt. Geef in je verslag het tijdslot van de fragmenten aan. Schrijf bij elk fragment een tekst met de volgende onderdelen:

- SITUATIE: Je geeft een korte en neutrale omschrijving van het moment in de les, i.e. welk MDA-onderdeel en wat er gebeurt.
- TERUGBLIK 1 (eigen perspectief): Je beschrijft hoe *jij* dit moment als docent hebt ervaren. Wat waren je gedachten/gevoelens? Zie je dit terug in je gedrag en hoe? Wat wilde je bereiken? Geef aan waarom je dit fragment selecteerde: welk sterk of zwak punt wordt hier geïllustreerd?
- TERUGBLIK 2 (perspectieven vanuit de literatuur): Je zoekt in de literatuur over klassenmanagement, effectieve instructie en/of communicatie en interactie in de klas naar inzichten die van toepassing zijn op dit fragment. Leg vanuit de literatuur uit wat hier goed of minder goed gaat en waarom.
- TERUGBLIK 3 (perspectief van de leerling(en)): Je verplaatst je in één of meerdere *leerling(en)* en kijkt met zijn/haar ogen nog eens naar het fragment. Op basis van het gedrag dat je bij de leerling waarneemt beschrijf je hoe die leerling dit moment volgens jou ervaart. Geef aan in hoeverre deze ervaring en dit gedrag bijdraagt aan het leren van die leerling.
- *Vooruitblik*
Formuleer twee concrete en specifieke voornemens met betrekking tot je eigen handelen die je expliciet relateert aan je analyse van de fragmenten en aan inzichten uit de literatuur. Geef aan hoe je de komende tijd het gedrag waar je tevreden over bent verder wilt gaan uitbreiden en benutten. Geef aan hoe je het gedrag waar je niet tevreden over bent gaat aanpakken. Wat ga je komende tijd uitproberen?
- *Overleg met WPB*
Vervolgens bespreek je met je WPB je eigen observaties, analyse en voornemens. Je vergelijkt je bevindingen met die van de WPB.
- *Plaatsing video*
Upload de video. Hoe je dit precies moet doen staat uitgelegd in de handleiding op Canvas bij het inleverpunt van deze opdracht. Houd je strikt aan de regels rondom het uploaden van video's, aangezien dit alleen mag gebeuren naar een beveiligde omgeving.
- *Schrijven verslag*
Het verslag bestaat uit:
 - Een korte beschrijving van de les (onderwerp, klas, bijzonderheden);
 - Per perspectief in het observatieschema een korte beschrijving van je gedrag in deze les. Geef hier nog geen interpretaties of waarderingen;
 - De analyse van je handelen: drie fragmenten met elk drie terugblikken;
 - De vooruitblik: twee voornemens;
 - Het verslag van de bespreking met de WPB: overeenkomsten en verschillen;
 - De link naar de video;
 - Een lijst met geraadpleegde literatuur;
 - Bijlage: (een scan van) de ingevulde observatieschema's van jezelf en je WPB.

Lever het verslag op tijd in via Canvas. De videoanalyse wordt beoordeeld door je onderwijskundige met behulp van het beoordelingsformulier (zie bijlage 3).

Literatuur bij deze opdracht

- Ebbens, S., & Ettekoen, S. (2016). *Effectief leren. Basisboek*. Groningen: Wolters-Noordhoff. Hoofdstuk 6
- Teitler, P. (2017). *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk*. Bussum: Uitgeverij Coutinho. Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4
- Van Tartwijk, J., Mainhard, T., Brekelmans, M., den Brok, P., & Levy, J. (2014). Docent-leerling interacties en het sociaal klimaat in de klas. In J. van Tartwijk, M. Brekelmans, P. den Brok & T. Mainhard (red.), *Theorie en praktijk van leren en de leraar* (blz. 25-42). Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Hand-out hoorcollege. *(Wan)orde in de klas*.

Bijlage 2 – Observatieschema voor student en WPB Perspectieven op klassenmanagement

Tabel 1. Perspectief: omgaan met ongewenst gedrag.

Omgaan met ongewenst gedrag	In welke mate gezien? - +/- + ++	Concrete voorbeelden
Merkt ongewenst gedrag van leerlingen op		
Reageert op ordeverstoringen		
Geeft complimenten bij goed gedrag		
Maakt gebruik van een escalatieladder		
Waakt over afgesproken omgangsvormen en regels		
Spreekt leerlingen aan bij geringe inzet/betrokkenheid		
Corrigeert leerlingen in woord, gebaar, mimiek bij storend gedrag		

Tabel 2. Perspectief: communicatie en interactie

Communicatie en interactie	In welke mate gezien? - +/- + ++	Concrete voorbeelden
Maakt contact		
Toont in gedrag en taalgebruik respect voor leerlingen (bv. laat uitspreken, luistert)		

Ondersteunt het zelfvertrouwen van leerlingen		
Betrekt alle leerlingen bij de les		
Helpt leerlingen bij fouten		
Stimuleert leerlingen naar elkaar te luisteren		
Non-verbaal gedrag ondersteunt het verbale gedrag		

Tabel 3. Perspectief: organisatorisch en vakdidactisch

Organisatorisch en vakdidactisch	In welke mate gezien?	Concrete voorbeelden
	- +/- + ++	
Geeft blijk van een goede lesvoorbereiding (bv. lokaal en materiaal voor de les in orde)		
Informeert leerlingen over de doelen van de les		
Activeert / sluit aan bij alledaagse en/of schoolse voorkennis van leerlingen		
Gaat tijdens de instructie na of leerlingen de leerstof hebben begrepen		
Gebruikt de lestijd optimaal (bv. geen tijd over/tekort, geen 'dode' momenten)		
Sluit de les af, gaat na of doelen van de les zijn bereikt		
Variëert in opdrachten, werkvormen en lesmateriaal		

Bijlage 3 – Beoordelingsformulier Videoanalyse

Student:		Onderwijskundige:	
Cijfer:		Datum:	
Basisvoorwaarden voor het beoordelen:		De tekst wordt uitsluitend van feedback/beoordeling voorzien indien: <ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> de opdracht is ingeleverd binnen de gestelde termijn; <input type="checkbox"/> er geen sprake is van plagiaat; <input type="checkbox"/> de opdracht volledig is ingeleverd inclusief alle gevraagde onderdelen en een lijst met de geraadpleegde literatuur en bronnen. 	
CRITERIA		PUNTEN	OPMERKINGEN
De beschrijving van het gedrag vanuit de drie perspectieven	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: <ul style="list-style-type: none"> - in de beschrijving zijn interpretatie en waardering vermeden; - correcte plaatsing in verschillende perspectieven; - concrete, specifieke en passende toelichting met voorbeelden. 	1 – 20 punten	
Beschrijving van drie fragmenten vanuit je eigen perspectief en dat van een leerling (Terugblik 1 en 3)	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: <ul style="list-style-type: none"> - keuze voor de fragmenten is verantwoord (waarom een zwak/sterk fragment, passend bij het perspectief); - explicitering van wat je (waarom) wilde bereiken en hoe je het moment hebt ervaren; - adequaat beeld van wat een leerling gedacht/gevoeld zal hebben gerelateerd aan geobserveerd gedrag. 	1 – 20 punten	
Beschrijving van drie fragmenten vanuit de literatuur (Terugblik 2)	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: <ul style="list-style-type: none"> - analyse is adequaat onderbouwd vanuit concrete, specifieke en voor de gekozen fragmenten relevante literatuur. 	1 – 20 punten	

Beschrijving voornemens	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: De voornemens: <ul style="list-style-type: none">- zijn concreet en specifiek benoemd;- zijn gerelateerd aan de analyse van het eigen handelen en de reflectie hierop;- zijn gerelateerd aan de feedback van de WPB;- geven blijk van inzicht in de theorie /worden verbonden aan de literatuur.	1 – 16 punten	
Beschrijving bespreking observaties met WPB	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: <ul style="list-style-type: none">- overeenkomsten en verschillen tussen de observaties van de WPB en de eigen observaties worden correct benoemd en toegelicht.	1 - 12 punten	
Structuur verslag	Kwaliteit onder meer af te leiden uit: <ul style="list-style-type: none">- de tekst heeft een adequate structuur;- formuleringen zijn helder, eenduidig en grammaticaal correct;- APA-richtlijnen zijn juist toegepast (referenties en bronvermelding).	1 - 12 punten	
		Totaal aantal punten (max. 100)	